

Kumpulan Masyarakat Sipil Bawa Dapatan Baharu Mengenai Jerebu ke Parlimen: *Desak Akauntabiliti Korporat Rentas Sempadan yang Lebih Tegas*

KUALA LUMPUR, 7hb Oktober 2026 — Greenpeace Malaysia dan Himpunan Advokasi Rakyat Malaysia (HARAM) serta beberapa wakil dari Zero Waste Malaysia, Persatuan Aktivis Sahabat Alam (KUASA), dan Mandiri berarak dari Taman Tugu Negara hingga luar Parlimen ketika Kuala Lumpur menduduki tempat pertama dalam senarai bandar raya utama paling tercemar di dunia oleh IQ Air bagi menggesa Kerajaan Malaysia memperkukuhkan kuasa perundangannya untuk menyiasat dan memastikan syarikat-syarikat bertanggungjawab terhadap kemudaratan alam sekitar yang dikaitkan dengan kepentingan korporat Malaysia di luar sempadan negara.

Demonstrasi ini susulan daripada dapatan terbaharu yang diterbitkan oleh Greenpeace Indonesia dan Greenpeace Malaysia bersama Pantau Gambut, yang mengenal pasti 20 syarikat dan aktor korporat utama yang dikaitkan dengan sumber titik asap dan kawasan yang terjejas akibat kebakaran di Indonesia, termasuk syarikat yang mempunyai kaitan dengan Malaysia dan Singapura, sekali gus mengukuhkan keperluan untuk ketelusan dan akauntabiliti yang lebih tinggi merentasi sempadan [1]. Ia juga merupakan tindakan susulan terhadap memorandum yang diserahkan lebih sebulan lalu oleh HARAM dan Greenpeace Malaysia kepada Kedutaan Republik Indonesia, yang menggesa ketelusan dan pendedahan maklumat yang lebih menyeluruh mengenai lokasi kebakaran, pemilikan konsesi, hasil siasatan serta syarikat yang berkemungkinan mempunyai kaitan dengan kebakaran di Indonesia [2].

Demonstrasi aman tersebut juga diadakan ketika Kementerian Sumber Asli dan Kelestarian Alam (NRES) mengesahkan bahawa Kerajaan sedang mempertimbangkan dan meneliti mekanisme untuk menggubal undang-undang khusus bagi menangani jerebu rentas sempadan, termasuk pendekatan yang diambil oleh Singapura. NRES turut memaklumkan bahawa satu jawatankuasa khas yang terdiri daripada beberapa kementerian dan agensi berkaitan telah ditubuhkan bagi mengkaji langkah-langkah untuk memperkukuh tindak balas Malaysia terhadap jerebu [3].

Pertimbangan kerajaan untuk menggubal undang-undang khusus ini merupakan perkembangan yang amat dialu-alukan. Walau bagaimanapun, kumpulan-kumpulan tersebut menegaskan bahawa sebarang rangka kerja baharu mestilah memberikan kuasa yang jelas untuk menjalankan siasatan, mengumpul bukti, mewujudkan akauntabiliti dan ketelusan korporat, serta mengambil tindakan penguatkuasaan yang sewajarnya sekiranya syarikat atau aktor korporat didapati menyumbang kepada kemudaratan alam sekitar rentas sempadan.

Ketua Jurukempen Greenpeace Malaysia Heng Kiah Chun berkata:

“Undang-undang jerebu rentas sempadan tidak boleh terus kekal di atas kertas sementara masyarakat terus menanggung kesan kesihatan akibat jerebu saban tahun. Kerajaan Malaysia telah mengumumkan bahawa ia sedang mempertimbangkan penggubalan undang-undang. Kini, kita perlu melihat pertimbangan tersebut diterjemahkan kepada tindakan yang pantas dan segera, dengan langkah yang konkrit serta mempunyai tempoh masa yang jelas. Malaysia mesti mempunyai kuasa perundangan untuk menyiasat dan memastikan syarikat bertanggungjawab apabila terdapat bukti yang kukuh yang mengaitkan mereka dengan kemudaratan alam sekitar di luar sempadan kita. Jerebu merentasi sempadan; akauntabiliti juga mesti mampu berbuat demikian.”

Pengerusi HARAM Malaysia Brendon Gan berkata:

“Kami menyeru agar syarikat atau pihak korporat yang terbukti terlibat dalam aktiviti pembakaran yang menyebabkan pencemaran dan jerebu rentas sempadan diambil tindakan serta dipertanggungjawabkan. Hari ini kami hadir ke Parlimen kerana kami mahu Ahli Parlimen yang diberi mandat oleh rakyat menggunakan kuasa mereka untuk mendesak kerajaan bertindak dengan lebih tegas dan mempercepatkan penggubalan undang-undang khusus bagi menangani jerebu rentas sempadan.

“Jerebu bukan lagi isu bermusim yang boleh kita tunggu sehingga hilang. Ia melibatkan hak rakyat untuk mendapatkan udara yang bersih, kesihatan awam dan akauntabiliti pihak yang menyebabkan pencemaran.”

Keperluan untuk mekanisme perundangan domestik yang lebih kukuh turut diketengahkan oleh Suruhanjaya Hak Asasi Manusia Malaysia (SUHAKAM). Dalam kenyataan terbarunya, SUHAKAM menggesa Kerajaan mempercepatkan penggubalan Akta Udara Bersih, memperkukuh akses kepada keadilan alam sekitar, meningkatkan kerjasama serantau di bawah Perjanjian ASEAN mengenai Pencemaran Jerebu Rentas Sempadan (AATHP), serta melaksanakan sepenuhnya Pelan Tindakan Negara mengenai Perniagaan dan Hak Asasi Manusia [4]. Ini meneruskan usaha susulan daripada penerimaan Deklarasi ASEAN mengenai Hak kepada Alam Sekitar yang Selamat, Bersih, Sihat dan Lestari oleh para pemimpin ASEAN pada 2025, yang mengiktiraf keperluan untuk menangani isu alam sekitar rentas sempadan dan menegaskan semula hak kepada alam sekitar yang selamat, bersih, sihat dan lestari.

Selama beberapa dekad, jerebu rentas sempadan telah mendedahkan komuniti rentan di seluruh Asia Tenggara kepada pencemaran udara berbahaya, di samping menimbulkan persoalan berterusan mengenai bidang kuasa, akses kepada bukti dan tanggungjawab korporat. Undang-undang jerebu rentas sempadan di peringkat domestik tidak mampu menangani setiap cabaran serantau secara bersendirian. Oleh itu, Malaysia juga mesti terus bekerjasama melalui mekanisme ASEAN serta saluran dua hala untuk mendapatkan maklumat dan bukti yang berkaitan daripada negara-negara tempat kebakaran berlaku.

Memastikan pihak berkuasa Malaysia mempunyai instrumen perundangan untuk menyiasat dan mengambil tindakan berdasarkan bukti yang kukuh adalah amat penting. Sebarang rangka kerja baharu mestilah menyediakan laluan yang jelas dan boleh dikuatkuasakan ke arah akauntabiliti korporat, ketelusan, serta menegakkan hak asasi manusia untuk menikmati udara bersih bagi semua.

Berikutan demonstrasi aman tersebut, salinan dapatan baharu dalam laporan itu kemudiannya diterima oleh lapan Ahli Parlimen: **Kelvin Lii (Bandar Kuching)**, **Young Shefura Othman (Bentong)**, **Khoo Poay Tiong (Kota Melaka)**, **Syerleena Abdul Rashid (Bukit Bendera)**, **Yuneswaran Ramaraj (Segamat)**, **Tan Hong Pin (Bakri)**, **Tan Kar Hing (Gopeng)** dan **Hassan Karim (Pasir Gudang)**. Pengarah Zero Waste Malaysia, Sue Yee Khor, dan Presiden KUASA, Hawa Wahid, turut hadir. Ahli-ahli Parlimen tersebut turut menyatakan sokongan terhadap langkah perundangan yang lebih kukuh bagi menangani masalah pencemaran jerebu rentas sempadan yang berterusan.

TAMAT

Nota:

[1]<https://www.greenpeace.org/malaysia/report/84678/when-clean-air-is-sacrificed-for-global-commodities/>

[2]<https://www.freemalaysiatoday.com/category/nation/2026/09/04/reveal-malaysian-firms-behind-forest-fire-s-indonesian-embassy-told>

[3]<https://www.thestar.com.my/news/nation/2026/09/26/transboundary-haze-law-considered>

[4]https://suhakam.org.my/2026/09/media-statement-no-57-2026_suhakam-calls-for-urgent-human-rights-based-response-to-escalating-transboundary-haze-crisis/